

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญของปัญหา

มะม่วงหิมพานต์ เป็นต้นไม้ป่าพื้นเมืองของประเทศบราซิล ราวศตวรรษที่ 16 ได้นำมาปลูกทางเอเชีย โดยเฉพาะประเทศอินเดีย เป็นผู้นำการค้าเมล็ดมะม่วงหิมพานต์โดยทำรายได้เป็นพันๆ ล้านบาทต่อปี สำหรับประเทศไทยสันนิษฐานว่านำเข้ามาปลูกประมาณปี พ.ศ. 2444 พระยารัษฎานุประดิษฐ์มหิศรภักดี นำมาจากประเทศมาเลเซีย และทดลองปลูกที่จังหวัดตรัง มะม่วงหิมพานต์เป็นไม้ยืนต้น ในตระกูล Anacardiaceae มีชื่อสามัญว่า Cashew or Cashew Nut มีชื่อทางพฤกษศาสตร์ *Anacardium occidentale* L. เจริญเติบโตได้ดีในบริเวณเส้นรุ้งที่ 20 องศาเหนือและใต้ของเส้นศูนย์สูตรในประเทศที่มีอากาศร้อนฝนตกชุก (ธงชัย, 2531)

มะม่วงหิมพานต์เป็นพืชที่มีแนวโน้มว่าจะมีความสำคัญทางเศรษฐกิจเพิ่มขึ้นเนื่องจากตลาดภายในและต่างประเทศมีความต้องการอยู่มาก ปัจจุบันทั่วโลกมีความต้องการเมล็ดมะม่วงหิมพานต์ประมาณ 6 แสนตัน แต่ผลผลิตทั่วโลกสามารถผลิตได้เพียง 3 แสนตันเท่านั้น (ธงชัย, 2531)

สำหรับการปลูกมะม่วงหิมพานต์ที่นิคมสร้างตนเองถ้ำน้ำน่าน ต.ผาเลือด อ.ท่าปลา จ.อุตรดิตถ์ ได้นำมาส่งเสริมแก่เกษตรกร โดยเริ่มต้นจากการได้รับการสนับสนุนจากโครงการไทย-เยอรมัน ในการให้เงินทุนกู้ยืม ดำเนินการปลูกมะม่วงหิมพานต์ในพื้นที่นิคมฯ ทั้งในแปลงจัดสรรและแปลงราษฎรเดิม เพราะเหตุผลที่มะม่วงหิมพานต์ เป็นพืชที่มีความเหมาะสมกับพื้นที่นิคมฯ ถ้ำน้ำน่าน ซึ่งเป็นพื้นที่ภูเขาหิน เป็นดินลูกรังและมีความแห้งแล้ง การดูแลรักษาง่าย โรคแมลงไม่ค่อยรบกวน ตลาดยังมีความต้องการสูง และเพื่อเป็นการส่งเสริมอาชีพให้เกษตรกรในนิคมสร้างตนเอง ให้มีรายได้พอเพียงและสามารถช่วยตัวเองได้ การส่งเสริมปลูกมะม่วงหิมพานต์ได้เริ่มมาตั้งแต่ปี 2514 แต่เนื่องจากมะม่วงหิมพานต์มีราคาตกต่ำ เกษตรกรส่วนใหญ่ได้หันมาปลูกพืชอย่างอื่นแทน เช่น ปลูกอ้อย โดยตัดโค่นมะม่วงหิมพานต์ทิ้ง แต่ยังมีเกษตรกรบางคนเหลือต้นไว้ในพื้นที่ที่ไม่สามารถปลูกพืชอย่างอื่นได้ เนื่องจากเป็นที่เนินเขา มีโขดหินแต่กลับเป็นพืชที่ทำรายได้แก่เกษตรกรที่เหลือได้ ต่อมาจึงได้มีการส่งเสริมให้ปลูกมะม่วงหิมพานต์กันอีกครั้งหนึ่ง โดยมีการรวมกลุ่มในการผลิตและแปรรูปมะม่วงหิมพานต์ขึ้น ปัจจุบันเกษตรกรที่ปลูกมะม่วงหิมพานต์มีเป็นจำนวนมาก และกลุ่มที่แปรรูปมะม่วงหิมพานต์ได้ส่งสินค้าไปจำหน่ายในที่ต่างๆ แม้กระทั่ง OTOP

ได้ระดับ 4 ดาว มี อ.ย. รับรองเพื่อเป็นหลักประกันว่าสินค้าที่ได้มาตรฐาน แต่ทางด้านเทคโนโลยีการผลิตเกษตรกรยังขาดความรู้ในด้านนี้ก็เป็นอันมาก

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเรื่องการปรับปรุงการผลิตและการตลาดมะลีดม่ม่วงหิมพานต์ของเกษตรกรนิกมสร้างตนเอง ถิ่นน้ำน่าน โดยจะศึกษาการปรับปรุงการผลิตและการตลาดของมะลีดม่ม่วงหิมพานต์ ว่ามีอุปสรรคอย่างไรบ้าง มีสิ่งใดที่สมควรจะแก้ไข เพื่อหาแนวทางในการปรับปรุงการผลิตและการตลาดมะลีดม่ม่วงหิมพานต์ของเกษตรกรในนิกมสร้างตนเองถิ่นน้ำน่าน จังหวัดอุดรดิตถ์ให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้นตลอดไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสภาพการผลิตและการตลาดมะลีดม่ม่วงหิมพานต์ของเกษตรกร นิกมสร้างตนเอง ถิ่นน้ำน่าน จังหวัดอุดรดิตถ์
2. เพื่อศึกษาปัญหาการผลิตและการตลาดมะลีดม่ม่วงหิมพานต์ของเกษตรกรที่ผลิตมะลีดม่ม่วงหิมพานต์ในนิกมสร้างตนเองถิ่นน้ำน่าน จังหวัดอุดรดิตถ์
3. เพื่อเสนอแนะแนวทางโครงการปรับปรุงการผลิตมะลีดม่ม่วงหิมพานต์ในนิกมสร้างตนเอง ถิ่นน้ำน่าน จังหวัดอุดรดิตถ์

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

การศึกษาเรื่องนี้จะทำให้ทราบข้อมูล เพื่อนำไปใช้เป็นพื้นฐานในการปรับปรุงระบบการผลิตและการตลาดมะลีดม่ม่วงหิมพานต์ของเกษตรกรในนิกมสร้างตนเองถิ่นน้ำน่านให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยเรื่องการปรับปรุงการผลิตและการตลาดมะลีดม่ม่วงหิมพานต์ของเกษตรกรในนิกมสร้างตนเองถิ่นน้ำน่าน ประชากรที่ได้ทำการศึกษาในครั้งนี้ คือ เกษตรกรที่อยู่ในหมู่บ้านในนิกมสร้างตนเองถิ่นน้ำน่าน จำนวนทั้งหมด 1,334 ครัวเรือน

นิยามศัพท์

นิกมสร้างตนเองถิ่นน้ำน่าน หมายถึง หน่วยงานของกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ตั้งอยู่ที่ ตำบลผาเสียด อำเภอ ท่าปลา จังหวัดอุดรดิตถ์

เกษตรกร หมายถึง เกษตรกรหัวหน้าครัวเรือน ที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านนิคมสร้างตนเองลำน้ำ
น่าน อำเภอท่าปลา จังหวัดอุตรดิตถ์

ผลผลิต หมายถึง ผลผลิตทั้งหมดที่ผลิตได้ต่อหนึ่งฤดูกาล

การตลาด หมายถึง การดำเนินกิจกรรมทางธุรกิจต่างๆ ที่จำเป็น สำหรับใช้ในการนำเอา
สินค้าและบริการจากแหล่งผลิต ไปยังมือผู้บริโภคคนสุดท้ายและก่อให้เกิดอรรถประโยชน์ ทางเวลา
สถานที่ รูปแบบ และกรรมสิทธิ์ทั้งสินค้าและบริการเหล่านั้น

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved